

TÁRKÁNYI ÁDÁM

ÉLETRŐL-HALÁLRAÓL OLVASNI

SZÖRNYEK AZ IRODALOMÓRÁN

A halál az emberi élet és egzisztencia természetes része. Annak ellenére, hogy a közmédiából nap mint nap értesülünk halálesetekről, a témát napjaink társadalmában, s szűkebb értelemben a felnőttek és gyermekek párbeszédében gyakran hallgatás övezi. Pszichológusok, biblioterapeuták és irodalomkutatók egybehangzó véleménye szerint fontos, hogy a gyermekeknek és fiataloknak szánt irodalmi alkotásokban jelen legyenek a szorongást és félelmet keltő motívumok, mivel ezek is fontos aspektusai az egészséges pszichoszociális fejlődésnek. Ennek ellenére a pedagógiai dokumentumok és tankönyvek csekély mértékben teszik lehetővé az elmúlás témájáról való beszédet. Ahogy azt a címben szereplő elferdített Márai-szállóge is exponálja, jelen tanulmány az említett belátásból kiindulva egy alternatív korpusz – gyermekek és felnőtt fiatalok számára íródott, horrorisztikus hatások kiváltását megcélzó irodalmi szövegek – módszertani aspektusaival foglalkozik. A negatív érzelmek és a gyermek-, illetve kamaszkor meglehetősen szokatlan párosítást alkotnak, így a dolgozatban fellelhető, Siobhan Dowd – Patrick Ness *Szólít a szörny* c. regényéhez készült módszertani ötlettár a félelmet, szorongást és más tabutémákat tematizáló irodalmi alkotások irodalomórai feldolgozásához nyújt javaslatokat. A dolgozat olyan módszerek és értelmezési szempontok bemutatására törekszik, amelyek segítségével érdemes hozzáfogni az ilyen típusú szövegek tanórai feldolgozásához. Még mielőtt rátérnénk a dolgozat pedagógiai-didaktikai pozíciójának a meghatározására, a logika úgy kívánja, hogy röviden szó essék a regény általános jellemzőiről.¹

SIOBHAN DOWD-PATRICK NESS: SZÓLÍT A SZÖRNY

A Siobhan Dowd ötletein alapuló, Patrick Ness által kivitelezett ifjúsági regény angol nyelven 2011-ben jelent meg. A szokatlan szerzői együttműködés nem várt sikert hozott, amit a mű pozitív kritikái fogadtatásán túl az elnyert irodalmi díjak és kitüntetések száma is alátámaszt (Carnegie Medal, Kate Greenway Medal, British Children's Book of the Year, Red House Children's Book Award, Kitschies Red Tentacle). A regényből 2016-ban filmadaptáció készült Patrick Ness forgatókönyve alapján J.A. Bayona rendezésében. Magyar nyelven a mű 2012-ben jelent meg Szabó T. Anna fordításában, a Vivandra Kiadó gondozásában.

A regény heterodiegetikus narrátora szenvtelen őszinteséggel nyújt betekintést a 13 éves Conor idealizált, problémamentes gyermekkortól távol álló mindennapjaiba. A műben kizárólagosan a gyermek nézőpontja érvényesül. Conor szociális és pszichológiai problémái a szereplők viszonyrendszerének elemzésén keresztül körvonalazódnak a legtisztábban, melyek élete különböző szinterein reprezentálódnak. A fiút éjjelente édesanyja elvesztésével kapcsolatos rémálmok gyötörik. Édesanyja betegsége miatt a főszereplőnek több nehézséggel is szembe kell néznie. Megjelenik például a „felnőtt gyermek” toposza, amikor édesanyja a kórházból hazatérve képtelen ellátni a fia körüli teendőket. Conor helyzete miatt az iskolában a tanárai jóval elnézőbbek vele, mint az osztálytársaival, ami miatt utálják, zaklatják, sőt fizikailag is bántalmazzák. A fiú édesapja, akire a megpróbáltatások idején támaszkodhatna, Amerikában él új családjával. A nagyamama az egyetlen olyan szereplő, aki felveti lánya halálának az eshetőségét, s ez a fiúban hatalmas ellenszenvet vált ki, ettől a ponttól fogva Conor rögeszméjévé válik, hogy anyukája meggyógyul, s hallani sem akar az elmúlás gondolatáról. Az említettek alapján nyilvánvaló a főszereplő kilátástalan helyzete, azonban a segítség nem várt helyről érkezik. A házukkal szembeni temető mellett tornyosodó tiszafa éjszakánként egy hatalmas szörnyé transzformálódik, akit – elmondása szerint – maga a fiú „szólított”. A szörny egyezséget köt a fiúval: három történetet mesél el neki, miután Conor maga mondja el a saját „igazságát”. A *Szólít a szörny* gazdag metaforikus-motivikus jelentésszerkezetet működtet, melynek központi eleme a valóság és fikció határát folyamatosan megsértő monstrum. Conor a szörnyvel való találkozásokat csupán álomnak gondolja, ám reggelente rendszeresen a látogatásra utaló tárgyi bizonyítékokat talál (tisza fabogyók, levelek). A tiszafa sokféle arcát mutatja a regényben: egyszer őrjöngő, animális fenevad, máskor szolidaritást vállal a fiúval, vigasztalja. A szörny értelmezése metaforikus szinten is az ambivalencia irányába mutat. Conor és édesanyja a regény során többször megjegyzik a tiszafával kapcsolatban, hogy mérgező növény. A cselekmény előrehaladtával azonban a szörny a végső reménysugarat jelenti az anya számára, ugyanis az utolsó kipróbált gyógymód alapanyaga a tiszafa, s ezért gondolja úgy Conor, hogy a szörny majd megmenti az anyukáját. A monstrum által elmesélt történetek – műfajelméleti szempontból parabolák – végtelenül allegorikusak, és sokféleképpen értelmezhetőek. A parabolák az élet olyan esszenciális viszonylagosságaira irányítják a figyelmet, mint például a jó és a rossz dichotómiája. Ezek az allegorikus kódokat működtető történetek Conor világára is rávetíthetőek, a szereplők viszonyrendszerének gazdag újraértelmezési lehetőségét foglalják magukban.

¹ A terjedelmi korlátok nem teszik lehetővé a megfelelően argumentált szövegelemzést, így kénytelen vagyok csupán a cselekmény és az alapvető narratológiai jellegzetességek ismertetésére szorítkozni. A regény részletesebb elemzéséhez vö. Limpár Ildikó (2021): *A valóság szörnyetge* *Siobhan Dowd és Patrick Ness Szólít a szörny című regényében*, Nagy Gabriella Ágnes (2020): *A haldoklás körzetei*.

MÓDSZERTANI MEGFONTOLÁSOK

Az alább bemutatott foglalkozásterv a konstruktív pedagógia² alapelveire épül, amely a hagyományos, ismeretközlő irodalomoktatási modellel ellentétben az irodalmi szövegek jelentésrétegeinek szakszerű feltárására helyezi a hangsúlyt. A konstruktív pedagógia eredményei alapján az új ismeretek elsajátítása aktív, értő-elemző és értékelő folyamat, mely során az új ismeretek a már elsajátított ismeretek bizonyos részrendszerébe ágyazódnak be, ami alapjában véve határozza meg az oktatás módszertani eszköztárát. A reflektív-interaktív tanulási technikák mellett, hogy segítik a diákok aktív részvételét az oktatási-nevelési folyamatban, fokozottan fejlesztik a kritikai gondolkodást, de termékeny táptalajt biztosítanak a különböző kompetenciaterületek fejlesztésére is. A *Szólít a szörny* c. regény segítségével a legtöbb kulcskompetencia effektíven fejleszthető, a módszertani összeállítás a szövegértés és szövegalkotási kompetenciák mellett kitüntetett szerepet biztosít a szociális kompetenciák fejlesztésének.

A foglalkozásterv elsősorban a középiskolák első és másodikos diákjai számára készült, de ha a tanár úgy gondolja, hogy a diákok eléggé érettek és megbirkóznak az elmúlásról való (együtt)gondolkodással/beszélgetéssel, nyugodtan felhasználható korábban, az alapiskolák felsőbb évfolyamaiban (nyolcadik, kilencedik osztály) is.

A regényt házi olvasmányként olvastassuk, s hagyjunk elegendő időt a diákok számára arra, hogy megfelelően elmélyüljenek a szövegvilágban (2-3 hét). A befogadás minden fázisában legyünk elérhetőek a tanulók számára, bármilyen szöveggel kapcsolatos kérdésre készségesen válaszoljunk. Az olvasatás előtt fontos, hogy a foglalkozásterv céljainak megfelelően megfigyelési szempontokat határozzunk meg a tanulók számára, így a diákok részéről koncentráltabban zajlik az olvasási tevékenység. Esetünkben ilyen megfigyelési szempontok: 1. az anya betegségére utaló tünetek, 2. Conor viselkedése: A., az iskolában, B., otthon, C., a nagymama házában, D., az iskolában, 3. a szörny és Conor kapcsolata. Lehetőség szerint a diákok jegyezzék le a meghatározott szempontokkal kapcsolatos észrevételeiket, s indokolják azokat a regényből vett szépirodalmi idézetekkel.

RÁHANGOLÓDÁS: SZUBJEKTÍV OLVASÁSÉLMÉNY

Mivel a *Szólít a szörny* a korosztály és az életpasztalatok szempontjából is intenzív emóciókat válthat ki a befogadóban, ezért érdemes a szöveggel kapcsolatos olvasói élmények megbeszélésével kezdeni a regényről szóló órák sorát. Nyomtasunk ki vagy projektor segítségével vetítsünk ki néhány, a szöveg központi témáját (félelem, halál, halálfélelem, elengedés, elfogadás) érintő képet, majd kérjük meg a diákokat, hogy válasszanak a képek közül. Azok a diákok, akik azonos képet választottak, a feladat során együtt fognak dolgozni. Első körben minden csoport feladata, hogy megvitassa a választás okát, illetve, hogy címet adjon a választott képnek. Miután ez megtörtént, adjuk feladatul, hogy a képek kapcsán megvitatott érzelmeket, gondolatokat próbálják meg elhelyezni asszociatív módon a regény kontextusában. Ezek után lehetőségünk nyílik a diákok szubjektív érzéseinek, érzelmeinek a megvitatására a regény kapcsán. Itt roppant hangsúlyos a munkaforma megválasztása az osztály klímájának (gondolok itt elsősorban a tanár-diák, illetve a diákok közötti kapcsolatokra) megfelelően. Amennyiben a tanár úgy ítéli meg, hogy az érzelmi kibontakozásnak és megnyilatkozásnak a későbbiekben nem lesznek káros hozadécai (gúnyolódás, szégyenérzet), akkor érdemes erről frontálisan, az egész osztály előtt beszélgetni a következő kérdések mentén: Milyen kérdések merültek fel benned a regénnyel kapcsolatban? Mi a legnagyobb félelmed? Mikor szoktál félni? Mit csinálsz akkor, amikor félsz? Kivel szoktál beszélgetni a félelmeidről? Ellenkező esetben foglaljuk az imént felsorolt kérdéseket szemponttáblázatba, s mindenki individuálisan, anonim módon töltsé ki, majd a tanár tetszés szerint néhányat olvasson fel a megoldások közül. A feladat második részeként pedig kérjük a diákokat, hogy állóképek formájában ábrázolják az általuk választott regényepizódot.

JELENTÉSTEREMTÉS: A HALDOKLÁS NYOMAI

A regény fő mozgatórugója Conor édesanyjának betegsége. Alakítsunk ki 3-4 fős csoportokat, s kérjük a diákokat, hogy gyűjtsék össze az Anya betegségére vonatkozó tünetegyüttest. Miután elkészültek, célszerű a tüneteket a következő szempontok szerint, immár közösen csoportosítani:

- A betegség testi tünetei
- A betegség lelki tünetei
- A betegségre utaló motívumok

Itt fontos megjegyezni, hogy a regény fókuszában nem az Anya vívódása áll, hanem az, hogy Conor hogyan éli meg édesanyja elvesztésének a gondolatát. Ebből kifolyólag a regényben meglehetősen kevés – az anya szempontjából – önreflexív résszel találkozunk, s ez a megoldások sokszínűségét eredményezi.

A rövid, analitikus feladatot követően hasznos lehet kiselőadás formájában összefoglalni azokat az ismereteket, amelyeket a serdülőkorú diákoknak érdemes tudniuk a rosszindulatú daganatos betegségekről – fontos, hogy ilyen tudásra és érzékenységre is szert tegyenek a diákok (egészséges életmódra való nevelés). Biológiai téma révén célszerűnek tűnik itt

² A konstruktív pedagógiáról bővebben vö. Nahalka István (1997): *Konstruktív pedagógia – egy új paradigma a láthatáron (I.)*, illetve Kovács Szilvia (2015): *Konstruktív pedagógia és kooperatív tanulás* című írásait.

a tantárgyközi kapcsolatokra történő ráerősítés, kifejezetten hatásos lehet, ha szakember (biológus-rákkutató, biológianár) segítségét kérjük az óra ezen részének lebonyolítására.

KOZMIKUS MAGÁNY

A regényben a szereplők viszonyrendszerének mélyebb megértését segíti elő a jellemterkép³ elnevezésű grafikai szervező. Célszerű ismét a kiscsoportos munkaformát választani, ahol minden csoport 1-1 kulcsszereplő jellemzésén dolgozik (pl. 1. csoport: Nagymama, 2. csoport: Apa, 3. csoport: Lily).⁴ A szereplők jellemzőit, tulajdonságait a diákok a szöveg alapján megfogalmazott érvekkel is alátámasztják. A jellemterképek frontális megbeszélése és bemutatása után⁵ közösen készítsük el a táblánál vagy csomagolópapírra Conor jellemterképét. Ezután – a már meglévő – csoportok az előző feladatban kapott szereplő Conorhoz való viszonyát kell megvitatniuk. Ez utóbbi feladat ellenőrzése során legyünk résen, ugyanis a szöveg olvasása során a befogadó nagyon elfogult lehet Conort illetően: pl. hajlamosak vagyunk elítélni Conor édesapját, holott a szövegből nem derül ki, miért váltak el a szülők, hasonlóképp a nagymama is negatív fényben tűnik fel a regényben, pedig ő csak Conor érdekeit szem előtt tartva cselekszik. Amennyiben több – az előzőekhez hasonló – nehezen eldönthető állítás is megfogalmazódik, ezeket célszerű összegyűjteni, majd az akadémikus vita (Pethőné, 2005, 205) módszerével, – természetesen tanári moderálás mellett – érveket és ellenérveket felsorakoztatva, közösen megbeszélni, megvitatni az elhangzott kérdéses állításokat. (Erre megfelelő állítások lehetnek: 1. Conor helyesen tette, hogy megszabadította barátságát Lilyvel, 2. Conor édesanyja helyesen tette, hogy nem beszélt fiával a betegségéről, 3. Conor jogosan tartózkodik nagymamájától).

A MESÉLŐ SZÖRNY

Mivel a szörny három történetet mesél el Conornak, ezért újfent érdemes a kiscsoportos munkaformát választani. A diákok ennél a feladatnál egyszerű szemponttáblázatokkal dolgoznak, amelyek a történetek többértelműségére világítanak rá (lásd.: 1. sz. melléklet). Ez a gyakorlat leginkább a kritikai gondolkodás fejlesztésére alkalmas, s az előző pontnál megvitatott viszonyrendszerek önálló, kreatív újrahasznosítására épül. Érdemes továbbá reflektálni s megbeszélni a szemponttáblázatok kitöltése után, hogy Conor miképp értelmezi a szörny történeteit, illetve hogy a szörny hogyan reflektál Conor értelmezésére. A szörny ugyanis nem fogalmaz meg konkrét konklúziókat a fiú számára, így Conor jellemzően csupán nagyon kevés dolgot „ért” meg a parabolákból. A többértelműség kulcsfontosságú tényező ezekben a történetekben, így azt gondolom, hogy elfogadhatjuk a legkülönbözőbb megoldásokat, ezzel is alátámasztva a „nyitott mű” fogalmát, így kreatív szövegelemzésre buzdíthatjuk a diákokat.

A SZÖRNY

A szörnyvel kapcsolatos vizsgálódások sorát érdemes ismét egy rövid, analitikus feladattal kezdeni. A szörny sok arcát mutatja a szövegben: egyszer őrzőgő fenevad, néha szolidaritást vállal a fiúval, másszor pedig vigasztalja. A tiszafa szörny tehát egyszerre állati, növényi és emberi komponensekből van megalkotva – adjuk feladatul, hogy oppozíciók formájában gyűjtsenek jellemzőket a szörny természetét illetően (fenyegető-barátságos, agresszív-türelmes, halálos-gyógyító, igazságos-igazságtalan stb.). A szörny alapvető jellemzőinek a megbeszélése után nyilvánvalóan sok, szöveg által megválaszolatlan kérdésük lesz a diákoknak, így javasolt itt beiktatni a villamosság (Pethőné, 2005, 299) drámapedagógiai eljárását. Ebben az esetben, s a szöveg által felvetett problémák miatt, célszerű, ha a széken ülő-vallatott szerepét a tanár tölti be. A következő kérdések minden bizonnyal minden osztályteremben elhangoznak majd:

- Miért nem mentetted meg Conor édesanyját?
- Miért indultál útnak?
- Miért mentetted meg a királynőt?
- Miért hagytad, hogy Conor reménykedjen, miközben tudtad, hogy anyukája nem fog meggyógyulni?

A kérdések megvitatása után minden Conor élethelyzetét befolyásoló fontos komponens elemzésével végeztünk, így helyénvaló, hogy közösen megbeszéljük, reflektáljunk a diákok eddigi tapasztalataira s az esetleges kérdéseknek helyt adjunk.

Az eddigi feladatok zárványaként és visszacsatolásként alkalmazzunk egy kreatív írásos feladatot, a Classtools weboldal Fakebook⁶ alkalmazása segítségével. Itt a diákok fiktív (irodalmi szereplők, szerzők stb.) Facebook adatlapokat hozhatnak létre. A diákok feladata az, hogy próbáljanak Conor helyzetébe helyezkedve létrehozni egy 4-5 posztból (a bejegyzésekhez kommentszekció is csatolható) Fakebook profilt.

³ A módszer részletes leírásához, az alkalmazás menetéhez vö. Pethőné Nagy Csilla (2005): *Módszertani kézikönyv*, 247.

⁴ A diákok dolgozhatnak csomagolópapírra, azonban ha módunkban áll, ajánlanám a regisztráció után ingyenesen használható miro.com felületet, ami egy interaktív táblaprogram, s egy időben több ember által is szerkeszthető. Elérhető itt: <https://miro.com/login/>.

⁵ Fontos, hogy valamilyen formában az egyes csoportok szövegeit prezentálják a csoport munkáját: egyrészt, így a diákok visszajelzést kapnak elvégzett munkájukról, másfelől pedig a fontos, hogy a diákok minden szereplő jellemével, rájuk jellemző tulajdonságokkal tisztában legyenek.

⁶ Elérhető itt: <https://www.classtools.net/FB/home-page>

REFLEKTÁLÁS: ELHALLGATOTT SZEMPONTOK

A reflektálás fázisának egyik fő célja, hogy a diákok saját szavaikkal fogalmazzák meg a tanulás során elsajátított ismereteket, ezért olyan technikák alkalmazása a javasolt, amelyek megteremtik az erre a célra alkalmas környezetet a diákok számára. A *Szólít a szörny* órasorozat záró epizódjaként mindenképp készítsünk a diákokkal kilépőkártyát, ahol először frontálisan, irányított beszélgetésekkel érintsük a következő kérdéseket: Mi maradt megválaszolatlanul a kezdeti kérdések közül? Mi nem érhető még a regényben? Miről szeretnének még beszélni a regény alapján? Ezután pedig készítsenek írásban is kilépőkártyát, ahol mindenki leírja azt, hogy milyen jellegű tudást vagy gondolatot visz magával az óráról.

Végezetül házi feladatra egy nagyobb terjedelmű kreatív írásos feladatot, esszét készítsenek a tanulók. Fontos, hogy hagyjunk elegendő időt az elkészítésre, hadd emésszék meg az olvasottakat és az órán megbeszélteket. Szintén kiemelkedő jelentőségű, hogy lehetőség szerint olyan témákat válasszunk, amelyek a szövegben nincsenek kifejtve vagy csak utalás szintjén jelennek meg, ezzel is szabad teret biztosítva a kreatív alkotó tevékenység kibontakoztatására. A *Szólít a szörny* kapcsolatban ilyen témák lehetnek például: *Úton a reptérre, avagy mit mondjak a fiamnak?* (Az apa arról gondolkodik, hogy mit mondjon Conornak a találkozáskor), *Jó diák, rossz diák ...* (A lejátszódó események a tanár szemszögéből), *Kedves Naplóm!* (Lily naplóbejegyzése, melyben kifejti kapcsolatát és konfliktusát Conorral), *Miért pont az én lányom?* (A nagymama a lánya halálos ágyánál elmélkedik).

BEFEJEZÉS

Végezetül már csak egy kérdés maradt megválaszolatlanul: Vajon Ness-Dowd regényét tantárgyi keretek közt, vagy esetleg délutáni, szakköri foglalkozás keretében iktassuk napirendre? A fenti foglalkozáshoz legalább 4-5 óra biztosan szükséges. Kérdés, hogy a pedagógiai dokumentumok által támasztott követelmények szorításában van-e ennyi időnk anélkül, hogy a kötelezően előírt szerzők és életművek közül bármelyik kimaradjon? Valószínűsíthetően nincs. De az irodalomoktatás fő célját, a diákok olvasóvá nevelését tekintve fontos lenne, hogy több – a *Szólít a szörny*höz hasonló – mind tematika, mind nyelvhasználat szempontjából aktuális kortárs irodalmi alkotással ismerkedjenek meg a diákok. Ez volna – minden bizonnyal – a megfelelő válaszreakció az irodalomoktatás részéről a populáris kultúra különböző médiumainak (videójátékok, sorozatok, képregények) térnyerésére. Így a diákok részéről nagyobb valószínűséggel alakul(hat)na ki az olvasással kapcsolatos pozitív attitűd.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Siobhan Dowd – Patrick Ness (2019): *Szólít a szörny*. Vivandra Könyvek, Budapest. ISBN 978- 96-3888-399-5.
- Kovács Szilvia (2015): Konstruktív pedagógia és kooperatív tanulás. In: Czimer Györgyi – Kovács Szilvia – Miklósvölgyi Miklós (szerk.): *Az irodalomtanítás új útjain. Módszertani kézikönyv*. Debreceni Egyetemi Kiadó, 9–50. ISBN: 978 963 473 852 7.
- Limpár Ildikó (2021): A valóság szörnyetagsége Siobhan Dowd és Patrick Ness *Szólít a szörny* című regényében. In: Uő. (szerk.): *Rémesen népszerű – Szörnyek a populáris kultúrában*. Athenaeum Kiadó. ISBN: 978-963-543-001-7.
- Nagy Gabriella Ágnes (2020): *A haldoklás körgetei*. Url: <https://igyc.hu/esszektanulmányok/a-harag-pusztit-a-buntudat-folyamatosan-eltavolit.html>. (Letöltés ideje: 2023.07.21.)
- Nahalka István (1997): *Konstruktív pedagógia – egy új paradigma a láthatáron (I.)*. In: Iskolakultúra, 7. évf., 4. sz., 3–20. ISSN: 1215 5233.
- Pethőné Nagy Csilla (2005): *Módszertani kézikönyv. Befogadóközpontú és kompetenciaalapú irodalomtanítás a gimnáziumok és a szakközépiskolák 9–12. évfolyamában*. Korona Kiadó, Budapest. ISBN: 963 9589 05 5.

MELLÉKLETEK

Az első történethez kapcsolódó szemponttáblázat:

Szempont	Megoldás
A történet szereplői	
A történet lehetséges értelmezései (Conor élethelyzetére való tekintettel)	
Moralitás (a jó és a rossz viszonya a történetben)	
Mit szimbolizál a hatalom elnyerése? (Pontosabban kit?)	
Mi a történet tanulsága Conor számára? (Hogyan értelmezi Conor a történetet? A szörny hogyan reflektál Conor értelmezésére? Hasonlítsátok össze!)	

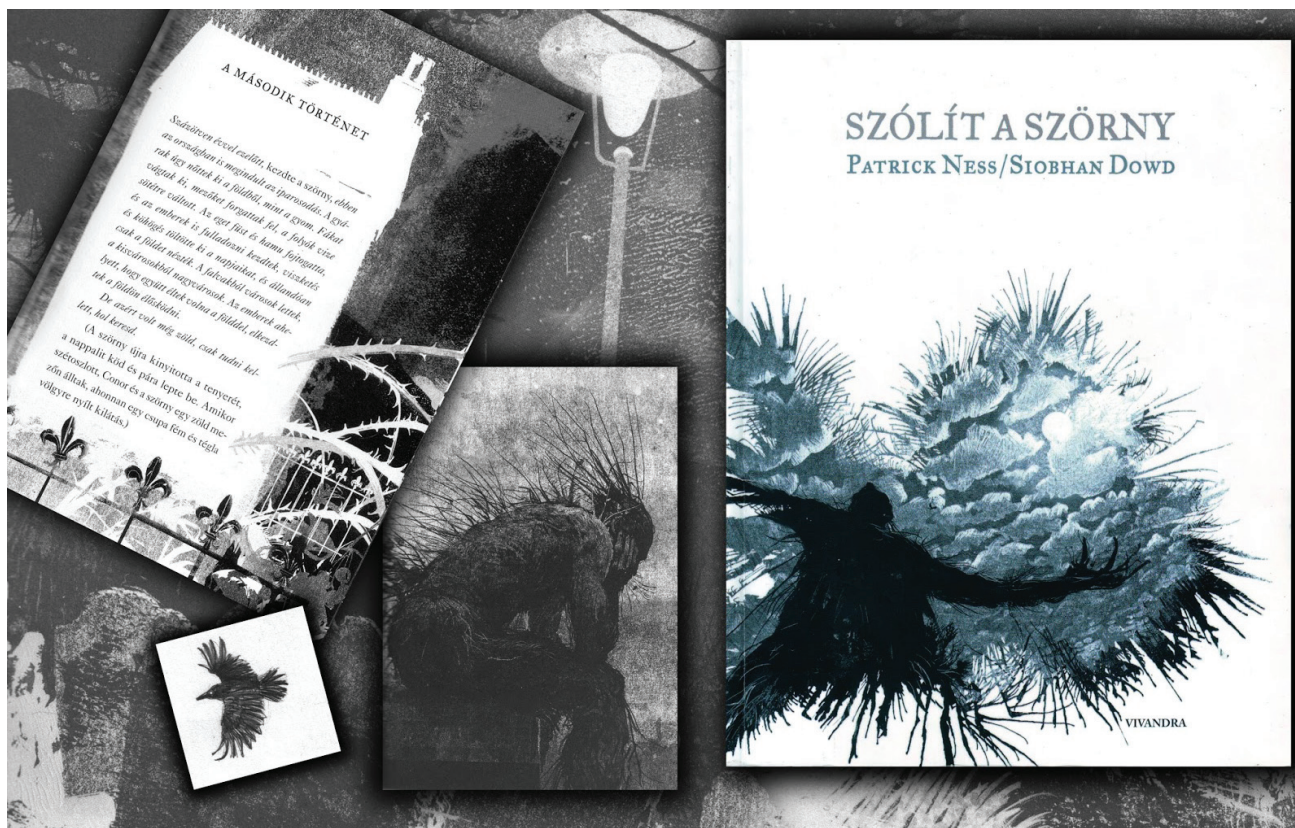

A második történethez tartozó szemponttáblázat:

Szempont	Megoldás
A patikárius jellemzése	
A lelkész jellemzése	
A tiszafa szimbólumának kettősége a történetben	
Ki(k)nek feleltethetőek meg a történet szereplői Conor világából?	
Mi a történet tanulsága Conor számára? (Hogyan értelmezi Conor a történetet? A szörny hogyan reflektál Conor értelmezésére? Hasonlítsátok össze!)	

A harmadik történethez tartozó szemponttáblázat:

Szempont	Megoldás
Mi az oka annak, hogy Conor láthatatlanná válik a felnőttek világában?	
Milyen az álom és valóság viszonya a szövegben?	
Moralitás: A jó és a rossz viszonya a történetben!	
Mi a történet tanulsága Conor számára? (Hogyan értelmezi Conor a történetet? A szörny hogyan reflektál Conor értelmezésére? Hasonlítsátok össze!)	

| Kép forrása: <http://foltkutatok.blogspot.com/2015/02/patrik-ness-siobhan-dowd-szolit-szorny.html>